

Izvirna jezikovna različica te strani [de](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

nemščina

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: [en](#).

Swipe to change

Pridobivanje dokazov

Nemčija

1 Dokazno breme

1.1 Kakšna so pravila o dokaznem bremenu?

V civilnih postopkih načeloma vsaka stranka nosi dokazno breme glede dejstev, ki se nanašajo na pravne določbe v njeno korist. Zato porazdelitev dokaznega bremena pogosto temelji na materialnem civilnem pravu, saj to vsebuje tožbene razloge, pomožna pravila, načine obrambe in druge ugovore. Na splošno velja, da mora dejstva v podporo pravnemu pravilu, na podlagi katerega je vložen zahtevek (na primer sklenitev prodajne pogodbe), zatrjevati stranka, ki vlaga tak zahtevek (na primer za plačilo kupnine; gre za načelo predložitve dokazov), in če jim nasprotna stranka ugovarja, mora prva stranka taka dejstva tudi dokazati. Po drugi strani pa mora nasprotna stranka zatrjevati in dokazati upravičenost do vseh nasprotujočih pravic ali ugovorov (na primer izpolnitev). Če po tem, ko so bila izčrpana vsa procesno dopustna dokazna sredstva, še vedno obstaja dvom glede bistvenega dejstva, je treba sprejeti odločitev o tem, kdo nosi dokazno breme. Stranka, ki mora na podlagi pravil o dokaznem bremenu dokazati zadevna dejstva, izgubi pravdo, če te obveznosti ne izpolni.

1.2 Ali obstajajo pravila, ki določena dejstva izvzemajo iz dokaznega bremena? V katerih primerih? Ali je mogoče predložiti dokaze, da bi dokazali neveljavnost posebne pravne domneve?

V nemškem pravu obstaja več načinov za olajšanje dokaznega bremena, vse do obrnjenega dokaznega bremena. Zlasti velja naslednje:

1. Obrnjeno dokazno breme

V civilnih postopkih je lahko dokazno breme obrnjeno, če je obrnjeno osnovno pravilo, da mora vsaka stranka dokazati dejstva v svojo korist. Obrnjeno dokazno breme pomeni, da mora nasprotna stranka ovreči dejstvo, ki je v korist druge stranke. Člen 476 civilnega zakonika (*Bürgerliches Gesetzbuch*) na primer vsebuje določbo o obrnjenem dokaznem bremenu glede prodaje („Če se v šestih mesecih po datumu prenosa tveganja pokaže bistvena napaka, se šteje, da je stvar že imela napako, ko se je tveganje preneslo, razen če ta domneva ni združljiva z naravo stvari ali napake.“) V takem primeru kupcu ni treba dokazati, da je stvar imela napako že v času dostave, temveč mora prodajalec dokazati, da stvar napake prvotno ni imela.

2. Olajšanje dokaznega bremena

(a) Zakonska domneva (*gesetzliche Vermutung*) pomeni, da se v nekaterih okoliščinah (ki so podlaga za domnevo) že po zakonu domneva, da obstajajo tudi nadaljnje okoliščine in da se te lahko upoštevajo kot osnova pri pravni presoji. Zakonske domneve lajšajo dokazno breme ene od strank, ki mora zatrjevati in dokazati le dejstva, ki upravičujejo domnevo. Člen 292 zakonika o civilnem postopku (*Zivilprozessordnung, ZPO*) določa, da je mogoče dokazati tudi nasprotno. Zakonske domneve se lahko nanašajo na dejstva, kot je domneva o prenosu hipotekarnega pisma na upnika na podlagi posesti tega pisma (člen 1117(3) civilnega zakonika). Nanašajo se lahko tudi na pravice, kot je na primer domneva, da ima imetnik listine o dedovanju status dediča (člen 2365 civilnega zakonika).

(b) Dejanska domneva (*tatsächliche Vermutung*) obstaja, kadar lahko sodišče na podlagi svojih izkušenj ali izkušenj izvedenca sklepa o nedokazanih dejstvih na podlagi dokazanih dejstev (**posredni dokazi**). Iz posrednih dokazov je na primer mogoče sklepati, da je bila temperatura ob določenem času precej nad ničlo, zato iz splošnih izkušenj izhaja, da določeni osebi takrat ni moglo spodrsniti na poledeneli površini. Nasprotna stranka lahko domnevo izpodbija na podlagi dejstev, ki vzbujajo resen dvom glede tega, ali je bil pojav v običajnem poteku dogodkov dejansko značilen.

3. V sodni praksi se dokazno breme vse bolj opredeljuje na podlagi pravičnosti in pravičnega tehtanja interesov na posameznih področjih tveganja.

Najznačilnejši primeri so:

odgovornost za izdelek (na podlagi člena 823(1) civilnega zakonika)

Dokazno breme v zvezi z napako proizvoda, kršitvijo pravnih pravic in vzročno zvezo med njima nosi oškodovana stranka. Po drugi strani pa proizvajalec nosi dokazno breme glede tega, da je izpolnil svoje obveznosti glede organizacije, navodil, poprodajnega nadzora in preprečevanja tveganja ter mu zato ni mogoče pripisati krivde;

dolžnost obveščanja in svetovanja

Če posebne pogodbene ali predpogodbene obveznosti obveščanja in svetovanja niso izpolnjene, mora stranka, ki teh obveznosti ni izpolnila, dokazati, da bi škoda nastala, tudi če bi te obveznosti izpolnila. Domneva se, da bi oškodovana stranka ravnala v skladu s prejetimi informacijami.

1.3 Do kakšne mere mora biti sodišče prepričano o dejstvu, da na njem utemelji svojo sodbo?

Člen 286 zakonika o civilnem postopku določa temeljno procesno načelo na področju prava civilnega postopka, in sicer prosto presojo dokazov (*Freiheit der Beweiswürdigung*). Na podlagi tega načela se mora sodišče ob upoštevanju celotne vsebine postopka in ugotovitev pri izvedbi dokazov samo odločiti, ali je zatrjevano dejstvo resnično ali ne.

Pretežna ali visoka stopnja verjetnosti sama po sebi ne zadostuje za dokaz dejstva, po drugi strani pa ni treba, da so vsi dvomi izključeni. Obstajati mora stopnja gotovosti, ki zadostuje v praksi in utiša kakršen koli preostali dvom, ne da bi bil ta z njo popolnoma izključen.

Izjema v zvezi s potrebno dokazno stopnjo obstaja v zadevah, v katerih v skladu z zakonom zadostujejo dokazi *prima facie* (na primer v primeru izdaje začasne odredbe). Trditev je *prima facie* pravilna, če obstaja pretežna verjetnost, da je pravilna. Pri dokazovanju *prima facie* pravilnosti stranke niso zavezane ravnati v skladu s strogimi pravili dokazovanja (priče, listine, sodni ogled, izvedenski dokazi ali zaslišanje strank). Dopustna je na primer tudi pisna izjava pod prisego (člen 294 zakonika o civilnem postopku).

2 Pridobivanje dokazov

2.1 Ali je za pridobivanje dokazov vedno potreben predlog stranke ali lahko sodnik v nekaterih primerih dokaze pridobi na lastno pobudo?

V civilnem postopku na splošno velja načelo, da morajo stranke same predložiti točke spora in zadevne dokaze. Sodišče ne sme samo opredeliti gradiva in ga uporabiti kot podlago za svojo odločitev. Sodišče ima samo dolžnost obveščanja in svetovanja na podlagi člena 139 zakonika o civilnem postopku.

V nekaterih primerih lahko sodišče izjemoma izvaja dokaze na lastno pobudo, tj. v nasprotju z načelom, da morajo dokaze predložiti stranke, vendar mora to storiti, da bi stranke prepričljivo predstavile zadevo, in ne sme poskušati samo raziskovati dejanskega stanja.

Sodišče lahko torej na lastno pobudo odredi ogled, sodelovanje izvedencev in izvedenska poročila (člen 144 zakonika o civilnem postopku), predložitev listin (člen 142) in dodatno zaslišanje stranke (člen 448). Sodišče lahko na lastno pobudo tudi zasliši stranko (člen 448). Obstajati pa mora neka stopnja začetne verjetnosti, da bo dejstvo dokazano.

V nepravdnih postopkih in družinskih zadevah, ki niso spori (tj. za katere ne veljajo dokazna pravila na podlagi zakonika o civilnem postopku), se načelo preiskovanja po uradni dolžnosti uporablja na podlagi člena 26 zakona o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, FamFG). To pomeni, da mora sodišče v primeru dvomov o točnosti nekaterih dejstev samo na lastno pobudo ugotoviti dejstva, ki so pomembna za odločitev, in zbrati dokaze, ki se mu zdijo ustrezni. V tem smislu sodišče ni vezano na dokazne predloge strank.

2.2 Kateri so nadaljnji koraki, če je predlogu stranke za pridobitev dokazov ugodeno?

Izvajanje dokazov na podlagi formalnega dokaznega postopka:

Kadar dejstva izpodbijajo stranke, zakonik o civilnem postopku določa uporabo formalnega dokaznega postopka, ki omogoča izvajanje dokazov na naslednje načine: pričanje izvedenca, sodni ogled, listine, pričanje prič in zaslišanje strank (glej v nadaljevanju besedila). Ko stranka predloži dokaze, sodišče odredi izvajanje dokazov glede dejstev, ki jih je treba dokazati. To običajno stori brez posebnih formalnosti na obravnavi ali z dokaznim sklepom na podlagi člena 358 zakonika o civilnem postopku. V skladu s členom 359 zakonika morajo biti v dokaznem sklepu navedeni sporna dejstva, za katera je treba izvesti dokaze, dokazi, ki jih je treba izvesti, imena prič in izvedencev ali stranke, ki jih je treba zaslišati, ter stranka, ki se opira na te dokaze.

Dokazi se nato izvedejo v skladu z ustreznimi pravnimi določbami (členi 355 do 484 zakonika o civilnem postopku). Upoštevati je treba zlasti načeli neposredne izvedbe dokazov (člen 355) in navzočnosti strank (člen 357).

Prvo od teh načel določa, da je treba dokaze izvesti pred obravnavnim sodiščem, saj mora to presojsati o njih. Izjeme se uporabljajo le, kadar je mogoče v skladu z zakonom odgovornost za izvedbo dokazov prenesti na enega člana obravnavnega sodišča (člen 361 zakonika o civilnem postopku) ali na drugo sodišče (člen 362). V skladu z načelom navzočnosti strank imajo stranke pravico biti navzoče pri zaslišanju prič in jim postavljati vprašanja (člen 397).

Na podlagi člena 285 zakonika o civilnem postopku se rezultati izvedbe dokazov nato obravnavajo na ustni obravnavi. Na podlagi člena 286 zakonika mora sodišče ugotoviti dejansko stanje na podlagi celotne vsebine postopka, vključno z izvedenimi dokazi; pri tem dokaze prosto presoja.

Izvajanje dokazov na podlagi neformalnega dokaznega postopka:

V nasprotju s formalnim dokaznim postopkom se lahko pri izvajanju dokazov na podlagi neformalnega postopka dejansko stanje ugotavlja z vsemi dokaznimi sredstvi, ki se sodišču zdijo potrebna, pri čemer formalne zahteve večinoma ne veljajo. V skladu s členom 284 zakonika o civilnem postopku je neformalno izvajanje dokazov v civilnem postopku dopustno le, če se stranki s tem strinjata.

Če se v postopku na podlagi zakona o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih na podlagi določb zakonika o civilnem postopku ne zahteva formalni dokazni postopek, kot to določa člen 30(2) in (3) navedenega zakona, sodišče izvede potrebne dokaze na primeren način v skladu s členom 29(1) zakona. Stranke lahko sodišču predlagajo določene dokaze, vendar sodišče samo po lastni presoji opredeli, katere dokaze je treba izvesti in v kolikšni meri, pa tudi naravo izvajanja dokazov.

2.3 V katerih primerih lahko sodišče zavrne predlog stranke za pridobitev dokazov?

Predlog za pridobitev dokazov se lahko zavrne iz procesnih razlogov ali na podlagi dokaznih pravil, če:

dejstev ni treba dokazati, tj. če so dejstva že dokazana, če so očitna ali nesporna;

dejstva niso bistvena, tj. če ne morejo vplivati na odločitev;

dokazno sredstvo ni primerno za dokaz zatrjevanega dejstva (to je redko, ker se dokazi ne smejo presojsati pred njihovo izvedbo);

dokaznega sredstva ni mogoče pridobiti;

če je dokazno sredstvo nedopustno, na primer zaradi neutemeljene trditve, ki pomeni zlorabo postopka, ali obveznosti molčečnosti priče (razen če je odvezana te obveznosti);

sodišče dokaze izvede po lastni presoji, na primer pri določanju odškodnine v skladu s členom 287 zakonika o civilnem postopku;

je bilo dejstvo pravnomočno ugotovljeno v drugem postopku in je zavezujoče za obe stranki;

dokazni predlog ni bil vložen pravočasno (člen 296(1) zakonika o civilnem postopku);

izvedbo dokaza ovirajo okoliščine, ki trajajo nedoločen čas, če se je določeni rok iztekel in če bi se postopek zavlekel iz drugih razlogov (člen 356 zakonika o civilnem postopku).

2.4 Katera dokazna sredstva obstajajo?

Obstaja pet načinov izvajanja dokazov na podlagi formalnih dokaznih pravil:

Sodni ogled (členi 371 do 372a zakonika o civilnem postopku)

To vključuje kakršen koli neposredni senzorični ogled, ki ga opravi sodnik za pridobitev dokazov. V nasprotju z nekoliko zavajajočim izrazom, ki se uporablja, tj. „*Augenschein*“, „vizualni ogled“, lahko vključuje tudi senzorični ogled z dotikanjem, vohanjem, poslušanjem in okušanjem. Zato sem spada tudi ogled zvočnih in videoposnetkov ter nosilcev podatkov.

Izpovedba priče (členi 373 do 401 zakonika o civilnem postopku)

Priče lahko pričajo o preteklih dogodkih, ki so jih same zaznale. Priča je lahko samo oseba, ki ni stranka v postopku.

Če mora imeti priča strokovno znanje za razumevanje dejstev, se imenuje izvedenska priča (*sachverständiger Zeuge*, člen 414 zakonika o civilnem postopku): primer je izjava urgentnega zdravnika v primeru poškodb, utrpelih v nesreči.

Izpovedba izvedenca (členi 402 do 414 zakonika o civilnem postopku)

Izvedenec (*Sachverständiger*) zagotovi sodniku strokovno znanje, ki ga ta potrebuje za presojo dejstev. Izvedenci sami ne ugotavljajo dejanskega stanja.

Svojo oceno morajo utemeljiti le na podlagi dejstev, ki so jim predložena (*Anschlussstatsachen*).

Izvedenec lahko dejansko stanje ugotavlja le, če je strokovno znanje potrebno za samo ugotovitev dejanskega stanja. Primer je diagnoza zdravnika.

Zasebno izvedensko poročilo, ki ga naroči ena od strank, se lahko kot izvedenski dokaz dopusti le v izjemnih primerih in le s soglasjem obeh strank.

Listinski dokazi (členi 415 do 444 zakonika o civilnem postopku)

Listine v smislu zakonika o civilnem postopku so pisne izjave, ki lahko zagotovijo dokaze o spornih vlogah strank. V smislu dokazne vrednosti zakon razlikuje med javnimi listinami (členi 415, 417 in 418 zakonika) in zasebnimi listinami (člen 416).

Zaslišanje strank (členi 445 do 455 zakonika o civilnem postopku)

Zaslišanje strank je subsidiarno glede na druga dokazna sredstva in dopustno le za izvedbo glavnih dokazov (člen 445(2) zakonika o civilnem postopku).

Načeloma lahko stranka, ki nosi obveznost predložitve dokazov, vloži le predlog za zaslišanje nasprotne stranke (člen 445, prvi stavek). V ostalih primerih se lahko stranke zaslišijo le, če se s tem strinja nasprotna stranka ali sodišče.

Pri izvajanje dokazov na podlagi neformalnega dokaznega postopka lahko sodišče izvede potrebne dokaze na primeren način. Za izvedbo preiskovalnih dejavnosti sodišča in zagotavljanje nemotenega poteka izvajanja dokazov ni potreben noben dokazni sklep. Formalna dokazna sredstva lahko na primer vključujejo uradne informacije organov, neformalne telefonske ali pisne poizvedbe, uporabo zvočnih in videoposnetkov ter zapisov podatkov. Člen 29(3) zakona o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih določa, da se rezultati izvajanja dokazov vnesajo v zapisnik.

2.5 Kateri so načini pridobivanja dokazov od prič in ali se ti razlikujejo od načinov za pridobitev dokazov od izvedencev? Kakšna so pravila v zvezi s predložitvijo pisnih dokazov in izvedenskih poročil/mnenj?

Zaradi načela, da lahko sodišče prosto presoja dokaze, so vsi dokazi enakovredni; med njimi ni razlik v dokazni vrednosti. Edine razlike so v načinu pridobivanja dokazov:

Priče

Vsako pričo je treba zaslišati posamično in ne v navzočnosti prič, ki bodo zaslišane pozneje (člen 394(1) zakonika o civilnem postopku). Priče, ki dajo nasprotnoče si izpovedbe, je mogoče soočiti (člen 394(2)).

Priče so pred zaslišanjem opozorjene, da morajo govoriti resnico in da bodo morda morale zapriseči (člen 395(1)). Priče so najprej pozvane, naj navedejo svoje osebne podatke (člen 395(2)), nato pa so zaslišane o vsebini zadeve (člen 396). Sodišče poskuša zagotoviti, da njihovo pričanje ostaja povezano z zadevo, o kateri so zaslišane. Pričam lahko tudi postavlja dodatna vprašanja, da se pojasnijo posamezne točke ali zagotovi popolnost izpovedbe.

Stranke imajo pravico biti navzoče pri zaslišanju prič in jim postavljati vprašanja. Načeloma lahko stranke v postopkih, v katerih je obvezno zastopanje po odvetniku, le predložijo vprašanja, ki naj se postavijo pričam, pravni zastopnik pa lahko priči vprašanja postavlja neposredno (člen 397).

Pravila o zaslišanju prič se uporabljajo tudi za dokazovanje z izvedenskimi pričami in zaslihanje samih strank (člena 402 in 451).

Listine

Listinski dokazi se načeloma preložijo s predložitvijo listine. Če stranka, ki želi predložiti dokaz, nima zadevne listine, ampak jo ima nasprotna stranka ali tretja oseba, lahko stranka, ki želi predložiti tak dokaz, zahteva, naj se nasprotni stranki ali tretji osebi naloži predložitev listine (člena 421 in 428 zakonika o civilnem postopku). Obveznost predložitve listine je civilnopravna zahteva in se uporablja, kadar ima oseba, ki želi predložiti dokaze, pravico zahtevati, naj nasprotna stranka ali tretja oseba izroči ali predloži listino (člen 422). Obstajati morajo *prima facie* razlogi za utemeljitev te obveznosti (drugi stavek člena 424 (5)). Pisna izvedenska poročila ali mnenja so listine v smislu zakonika o civilnem postopku.

2.6 Ali so določena dokazna sredstva močnejša od ostalih?

Načeloma ne. Na podlagi načela, da sodišče prosto presoja dokaz, iz člena 286 zakonika o civilnem postopku so vsi dokazi enakovredni. Vsi zbrani dokazi so podlaga za presojo sodišča. Sodniki morajo samo izjemoma upoštevati zavezujoča dokazna pravila, na primer pravila glede dokazne vrednosti zapisnika postopka na podlagi člena 165 zakonika o civilnem postopku ali sodbe na podlagi člena 314 ali drugih listin na podlagi členov 415 do 418.

2.7 Ali so za dokazovanje določenih dejstev obvezni določeni načini dokazovanja?

Ne, zakonik o civilnem postopku načeloma ne določa nobenega obveznega načina za dokazovanje določenih dejstev.

Obstajajo pa izjeme pri nekaterih vrstah postopkov. V postopku, ki se nanaša na listine in menice, se lahko dokazi za dejstva, na katerih temelji zahtev, izvedejo le v obliki listin, dokazi za vsa druga dejstva pa le v obliki listin ali zaslihanja strank (člen 592 in naslednji zakonika).

V nekaterih postopkih, ki vključujejo globoke posege v temeljne pravice, zakon o postopkih v družinskih zadevah in nepravdnih postopkih določa obvezno predložitev izvedenskega mnenja, na primer pred imenovanjem skrbnika na podlagi člena 280 zakona ali pred izvedbo ukrepa sprejema v zavod brez privolitve na podlagi člena 312 zakona.

2.8 Ali so priče dolžne pričati po zakonu?

Vse priče, za katere so pristojna nemška sodišča in so bile ustrezno vabljene, morajo priti na sodno obravnavo, pričati in zapriseči.

Dolžnost pričanja vključuje tudi dolžnost, da priča na podlagi listin preveri svoje vedenje in si osveži spomin (člen 378 zakonika o civilnem postopku). Pričam se ni treba pozanimati o dejstvih, ki jih ne poznajo.

2.9 V katerih primerih lahko priče zavrnejo pričanje?

Zakonik o civilnem postopku razlikuje med pravico priče do molka iz osebnih razlogov (člen 383 zakonika o civilnem postopku) in objektivnih razlogov (člen 384). Pravica priče do zavrnitve pričanja na podlagi člena 383 zakonika o civilnem postopku temelji na družinskem razmerju priče ali obveznosti poklicne molčečnosti. Njen namen je preprečevanje konflikta interesov.

Pravica priče do molka iz osebnih razlogov velja za zaročence (točka 1), zakonce (točka 2) in partnerje, ki živijo v registrirani skupnosti (točka 2a), in sicer v času trajanja zakonske zveze ali registrirane skupnosti ter tudi po njej. Pričanje lahko zavrne tudi vsaka oseba, ki je ali je bila s stranko v krvnem sorodstvu ali svaštvu v ravni črti ali v sorodstvu v stranski črti do tretjega kolena ali v svaštvu v stranski črti do drugega kolena (točka 3). Sorodstvo v stranski črti pomeni, da ni sorodstva v ravni črti, ampak je oseba potomec iste tretje osebe. Koleno krvnega sorodstva ali svaštva se določi glede na število vmesnih rojstev.

Na podlagi člena 383(1) zakonika lahko pričanje zavrnejo duhovniki (točka 4), osebe, ki poklicno sodelujejo ali so sodelovale pri pripravi, produkciji ali distribuciji publikacij ali radijskih in televizijskih programov (točka 5), ter osebe, ki so zaradi svoje funkcije, položaja ali poklica seznanjene z informacijami, ki jih zaradi njihove narave ali zakonskih določb ni dovoljeno razkriti (točka 6).

Pravica do zavrnitve pričanja iz poklicnih razlogov vključuje vse informacije, s katerimi so zgoraj navedene osebe seznanjene zaradi svojega posebnega položaja.

Po drugi strani pa je namen pravice priče do zavrnitve pričanja na podlagi člena 384 zakonika o civilnem postopku priče zaščititi pred škodljivimi posledicami njihovega pričanja. Zato imajo le pravico, da ne odgovorijo na posamezna vprašanja, ne smejo pa na splošno zavrniti pričanja.

Pravica do zavrnitve pričanja na podlagi člena 384 se uporablja, če bi priča ali oseba, s katero je priča v enem od sorodstvenih razmerij iz člena 383, zaradi odgovorov na vprašanja utrpela neposredno premoženjsko škodo (točka 1) ali bi se izpostavila sramoti ali tveganju kazenskega ali upravnega pregona (točka 2). Pričam prav tako ni treba odgovoriti na vprašanja, če bi morale s tem razkriti poklicno ali poslovno skrivnost (točka 3).

V členu 385 zakonika o civilnem postopku je določenih več izjem od pravice priče, da zavrne pričanje. Posebna pozornost je namenjena členu 385(2), na podlagi katerega so duhovniki in osebe, ki lahko po materialnem pravu na podlagi točke 6 člena 383(1) zavrnejo pričanje, razrešeni obveznosti molka, s čimer se torej obnovi njihova obveznost pričanja.

2.10 Ali je lahko oseba, ki zavrne pričanje, kaznovana ali prisiljena, da priča?

Da. Če se priča, ki je bila ustrezno vabljena, ne udeleži obravnave, sodišče na podlagi člena 380(1) zakonika o civilnem postopku določi globo, in če je priča ne plača, sodišče izreče odvzem prostosti. Globa znaša od 5 EUR do 1 000 EUR (člen 6(1) uvodnega zakona h kazenskemu zakoniku (*Einführungsgesetz zum Strafgesetzbuch*)), odvzem prostosti pa lahko traja od enega dne do šest tednov (člen 6(2) istega zakona). Priče morajo tudi plačati stroške, ki nastanejo, ker se niso udeležile obravnave.

Če se priča tudi drugič ne udeleži obravnave, jo je mogoče na podlagi člena 380(2) zakonika o civilnem postopku prisilno privedi ter izreči globo. Ti ukrepi se ne izvedejo, če priča pravočasno in ustrezno opraviči svojo odsotnost. Če se ne opraviči pravočasno, mora dokazati, da ni bila odgovorna za zamudo (člen 381 zakonika).

Če priča zavrne pričanje ali zaprisego, ne da bi navedla razloge za to, ali če navede razlog, ki je bil pravnomočno razglašen za neupoštevten, se lahko na podlagi člena 390(1) zakonika o civilnem postopku sprejmejo enaki ukrepi, kot se uporabljajo za pričo, ki se neupravičeno ne udeleži obravnave. Če priča tudi v drugo zavrne pričanje, se ji lahko na zahtevo odvzame prostost, da se tako prisili k pričanju, vendar le za čas trajanja zadevnega sojenja (člen 390(2) zakonika).

2.11 Ali obstajajo določene osebe, od katerih ni dovoljeno pridobiti dokazov?

Ne, nobena oseba ni na splošno izvzeta od pričanja. Priča je lahko vsaka oseba, ki je dovolj zrela, da je sposobna zaznavati dejansko stanje, razumeti vprašanja v zvezi z njim in odgovarjati nanje, ne glede na starost ali poslovno sposobnost.

Glede oseb, ki so že bile kaznovane zaradi naklepnega dajanja lažnih izjav ali krive prisega, ni posebnih pravil.

Oseba pa ne more biti priča, če je neposredno udeležena v postopku kot stranka ali zakoniti zastopnik stranke. Izjema velja za sospornike v zvezi z dejstvi, ki se nanašajo zgolj na druge sospornike. V nekaterih okoliščinah je lahko priča tudi zastopnik, če predmet zaslišanja ni povezan z razmerjem, v katerem deluje kot zastopnik. Registrirani zastopnik lahko na primer priča v zvezi z dejstvi, ki niso povezana z njegovimi dolžnostmi v postopku, v katerem je oseba, ki jo zastopa, udeležena kot stranka.

Upošteveni čas, ko mora biti oseba sposobna nastopiti kot priča, je vedno čas, ko naj bi bila zaslišana.

2.12 Kakšna je vloga sodnika in strank na zaslišanju priče? Pod kakšnimi pogoji je lahko priča zaslišana prek videokonference ali z drugimi tehničnimi sredstvi?

Priče zasliši sodnik ali več sodnikov. Zaslišanje prič se lahko dodeli tudi enemu članu obravnavnega sodišča ali drugemu sodišču, zlasti če je mogoče že od začetka domnevati, da bo lahko obravnavno sodišče ustrezno presodilo o dokazih tudi brez neposrednega zaznavanja poteka izvajanja dokazov.

Vsako pričo je treba zaslišati posamično in ne v navzočnosti prič, ki bodo zaslišane pozneje (člen 394(1) zakonika o civilnem postopku). Priče, ki dajo nasprotujoče si izpovedbe, je mogoče soočiti (člen 394(2)).

Stranke imajo pravico biti navzoče pri zaslišanju prič in jim postavljati vprašanja. Načeloma lahko stranke v postopkih, v katerih je obvezno zastopanje po odvetniku, le predložijo vprašanja, ki naj se postavijo pričam, pravni zastopnik pa lahko priči vprašanja postavlja neposredno (člen 397).

Priče je mogoče zaslišati prek videokonference, če sodišče to dovoli na podlagi predloga (samo) ene od strank (člen 128a(2) zakonika o civilnem postopku).

3 Ocenjevanje dokazov

3.1 Ali so sodišču postavljene omejitve pri izdaji sodbe, če stranka dokaza ni pridobila zakonito?

V civilnem postopku načeloma ne obstaja zakonodaja, ki bi sodišču preprečevala upoštevanje posameznega dokaza. Edina izjema je, da sodišče ne sme upoštevati sodb, ki so bile ali bodo črtane iz osrednjega zveznega registra (člen 51 zakona o osrednjem zveznem registru (*Bundeszentralregistergesetz*)).

Lahko pa se zgodi, da sodišče ne sme upoštevati dokaza v civilnem postopku na podlagi sodne prakse zveznega ustavnega sodišča (*Bundesverfassungsgericht*), če gre za nezakonito poseganje v ustavno zaščitene temeljne položaje stranke, ki izpodbija dokaz (zlasti človekovo dostojanstvo in splošne osebne pravice), in če za to ne obstaja ustrezna izjema. Treba je pretehtati prednosti in interese ter pri tem upoštevati vse okoliščine posameznega primera.

Na podlagi te sodne prakse sodišče na primer na splošno ne sme izvesti dokazov, ki so bili pridobljeni s prikritim zvočnim snemanjem ter uporabo mini oddajnikov, usmerjenih mikrofonov ali interfonov za prisluškovanje pogovorom, ali kot dokaz uporabiti nezakonito pridobljenih osebnih zapisov, kot so dnevnik ali intimna pisma.

Vendar se lahko v vseh teh primerih v vsaki zadevi posebej ugotovi, da gre zaradi tehtanja pravic, ki upravičujejo dopustnost nezakonito pridobljenih dokazov, za izjemo, vendar le, če se s tem ne posega v bistvena področja zasebnega življenja,

O vprašanju, ali je treba dokaz izločiti zaradi kršitve procesnega pravila, je treba pri vsakem takem pravilu odločati posebej. Pomanjkljivosti, ki vplivajo na postopek in način izvedbe obravnave, se lahko odpravijo na podlagi člena 295(1) zakonika o civilnem postopku. Zaslišanje določene stranke kot priče je na primer postopkovna pomanjkljivost, uveljavljanju katere se je mogoče odpovedati, tj. dokazi se lahko uporabijo, če se stranki odpeveta uveljavljanju pravila ali če do konca naslednje obravnave ne ugovarjata zoper napako. Neseznanitev priče z njeno pravico, da zavrne pričanje, se prav tako lahko odpravi na podlagi člena 295(1) zakonika.

Ni pa se mogoče odreči uveljavljanju pravil v javnem interesu (člen 295(2)). To se na primer nanaša na vsa vprašanja, ki jih sodišče upošteva na lastno pobudo, kot so procesne predpostavke, dopustnost pravnih sredstev in izključitev iz sodniške funkcije.

3.2 Ali moja izjava šteje kot dokaz v postopku, v katerem nastopam kot stranka?

Kot je bilo pojasnjeno že v točki 2.4, je lahko zaslišanje strank pod nekaterimi pogoji dopustno kot dokaz. O teži takega dokaza odloči sodišče po lastni presoji (člen 286 zakonika o civilnem postopku).

Zadnja posodobitev: 11/03/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.